

BELGISCHE SENAAT

 ZITTING 2001-2002

21 MEI 2002

**Wetsvoorstel betreffende het recht
van minderjarigen op toegang tot de rechter**

AMENDEMENTEN

Nr. 9 VAN MEVROUW NYSSSENS

Art. 2

Dit artikel vervangen als volgt :

«Art. 2. — De minderjarige kan zich burgerlijke partij stellen indien hij het slachtoffer is van feiten gepleegd door een van zijn ouders, door zijn voogd of door enige andere persoon die geheel of gedeeltelijk de bevoegdheden van het ouderlijk gezag uitoefenen, of indien deze personen verzuimen zijn rechten te doen gelden naar aanleiding van feiten waarvan hij het slachtoffer is.»

Verantwoording

Zie amendement nr. 13.

*Zie:***Stukken van de Senaat:****2-626 - 2000/2001:**

Nr. 1: Wetsvoorstel van mevrouw Taelman c.s.

2-626 - 2001/2002:

Nr. 2: Amendementen.

SÉNAT DE BELGIQUE

 SESSION DE 2001-2002

21 MAI 2002

**Proposition de loi ouvrant l'accès à la justice
aux mineurs**

AMENDEMENTS

N° 9 DE MME NYSSSENS

Art. 2

Remplacer cet article par ce qui suit :

«Art. 2. — Le mineur peut se constituer partie civile lorsqu'il est victime de faits commis par l'un ou l'autre de ses parents, par son tuteur ou par toute personne qui exerce, en tout ou en partie, les attributs de l'autorité parentale, ou que ces personnes négligent de faire valoir ses droits, suite à des faits dont il est victime.»

Justification

Voir l'amendement n° 13.

*Voir:***Documents du Sénat:****2-626 - 2000/2001:**

N° 1: Proposition de loi de Mme Taelman et consorts.

2-626 - 2001/2002:

N° 2: Amendements.

Nr. 10 VAN MEVROUW NYSSSENS

Art. 3

Dit artikel vervangen als volgt :

«Art. 3. — De rechter beveelt de persoonlijke verschijning van de partijen. Hij hoort de minderjarige zonder dat de andere partijen aanwezig zijn.

Hij beslist bij met redenen omklede beschikking over de procesbekwaamheid van de minderjarige jonger dan veertien jaar en over het uitblijven van actie van de personen bedoeld in artikel 2 of over een eventuele strijdigheid van belangen, nadat hij geprobeerd heeft de partijen te verzoenen en hun aandacht heeft gevestigd op de mogelijkheden tot bemiddeling. Tegen deze beslissing kan geen beroep ingesteld worden.»

Verantwoording

Zie amendement nr. 13.

Nr. 11 VAN MEVROUW NYSSSENS

Art. 4

Dit artikel vervangen als volgt :

«Art. 4. — Indien de rechter die kennisneemt van de burgerlijke partijstelling, van oordeel is dat de minderjarige van minder dan veertien jaar voor het geschilpunt dat het onderwerp van de vordering vormt niet over het vereiste onderscheidingsvermogen beschikt, verzoekt hij de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg een ad-hoc-voogd aan te stellen die het geding zal overnemen. De zaak wordt verdaagd in afwachting van deze aanstelling.

Indien de minderjarige zich wegens zijn leeftijd of om enige andere reden geen burgerlijke partij heeft gesteld, stelt de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg met dat doel een ad hoc-voogd aan op eenzijdig verzoek van het openbaar ministerie of enige belanghebbende persoon. Indien nodig wordt de zaak verdaagd in afwachting van deze aanstelling. De ad hoc-voogd moet in de plaats van de wettelijke vertegenwoordigers beslissen of met de mening van het kind al dan niet rekening moet worden gehouden.»

Verantwoording

Zie amendement nr. 13.

N° 10 DE MME NYSSSENS

Art. 3

Remplacer cet article par ce qui suit :

«Art. 3. — Le juge ordonne la comparution personnelle des parties. Il entend le mineur, hors la présence des autres parties.

Il se prononce par ordonnance motivée sur la capacité du mineur de moins de quatorze ans d'ester en justice et sur l'inaction des personnes visées à l'article 2 ou le conflit d'intérêts éventuel, après avoir tenté de concilier les parties et attiré leur attention sur les possibilités offertes par la médiation. Cette ordonnance n'est susceptible d'aucun recours.»

Justification

Voir l'amendement n° 13.

N° 11 DE MME NYSSSENS

Art. 4

Remplacer cet article par ce qui suit :

«Art. 4. — Si le juge qui reçoit cette constitution de partie civile estime que le mineur de moins de quatorze ans n'a pas le discernement nécessaire sur la question qui fait l'objet de la constitution de partie civile, il demande au président du tribunal de première instance de désigner un tuteur ad hoc qui reprendra l'instance. L'affaire est remise dans l'attente de cette désignation.

Si en raison de son âge ou pour toute autre raison, le mineur ne s'est pas constitué partie civile, le président du tribunal de première instance désigne à cette fin un tuteur ad hoc sur requête unilatérale du ministère public ou de toute personne intéressée. Au besoin, l'affaire est remise dans l'attente de cette désignation. Le tuteur ad hoc décidera en lieu et place des représentants légaux s'il faut passer outre l'opinion de l'enfant.»

Justification

Voir l'amendement n° 13.

Nr. 12 VAN MEVROUW NYSSSENS

Art. 5

Dit artikel vervangen als volgt :

« Art. 5. — *De ad hoc-voogd kan een beroep doen op een advocaat, die niet de raadsman van de minderjarige mag zijn.* »

Verantwoording

Zie amendement nr. 13.

Nr. 13 VAN MEVROUW NYSSSENS

Art. 6

Een artikel 6 (nieuw) invoegen, luidende :

« Art. 6. — *De Koning wijst een commissie aan die gemachtigd is de deontologische code van de voor minderjarigen aangewezen ad-hocvoogden op te stellen. Deze code wordt bij koninklijk besluit aangenomen.* »

Verantwoording

Dit amendement is gebaseerd op artikel 37 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 4 maart 1991 inzake hulpverlening aan de jeugd en maakt het mogelijk de systemen in overeenstemming te brengen. Ook in het besluit van de Vlaamse executieve tot coördinatie van de decreten inzake bijzondere jeugdbijstand en in het decreet over de jeugdbijstand van de Duitstalige Gemeenschap van 20 maart 1995 wordt de leeftijd van 14 jaar vooropgesteld als de leeftijd waarop de minderjarige bepaalde verantwoordelijkheden krijgt.

De 14 jaar oude minderjarige krijgt dus het recht zich burgerlijke partij te stellen indien de ouders niet in zijn naam vorderen of belangen hebben die strijdig zijn met die van de minderjarige. In dat geval spreekt de rechter zich vooraf uit, niet over de procesbekwaamheid van de minderjarige maar over het uitblijven van actie van de ouders of over een eventuele strijdigheid van belangen tussen de minderjarige en zijn ouders. Hij probeert de partijen te verzoenen (bijvoorbeeld om de ouders ertoe te brengen in naam van hun kind te vorderen) en licht hen in over het bestaan van bemiddeling en de mogelijkheden ervan. Hij hoort de minderjarige zonder dat de andere partijen aanwezig zijn.

Het is pas wanneer de minderjarige zelf niet vordert, dat het parket of een andere belanghebbende persoon (een grootvader, een verwant, ...) kan vragen dat er een ad-hocvoogd wordt aangesteld om het geding over te nemen (artikel 4, tweede lid, « of om enige andere reden »). Het is de taak van deze laatste om dat te doen met het belang van de minderjarige in gedachten, na hem gehoord te hebben en rekening houdend met zijn wensen, in het bijzonder wanneer zijn beslissing om zijn vorderingsrecht niet uit te oefenen een vrije en doordachte keuze van zijn kant is.

Ook de minderjarige jonger dan 14 jaar krijgt het recht zich burgerlijke partij te stellen. Indien de rechter echter oordeelt dat het kind niet over het nodige onderscheidingsvermogen beschikt — niet zozeer in de algemene zin (waarom anders een onderscheid maken met de volwassenen) maar wel wat het onderwerp van het geschil betreft — kan hij de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg vragen om een ad-hocvoogd aan te stellen om het geding

N° 12 DE MME NYSSSENS

Art. 5

Remplacer cet article par ce qui suit :

« Art. 5. — *Le tuteur ad hoc peut faire appel à un avocat, qui ne peut pas être le conseil du mineur.* »

Justification

Voir l'amendement n° 13.

N° 13 DE MME NYSSSENS

Art. 6

Insérer un article 6 (nouveau), rédigé comme suit :

« Art. 6. — *Le Roi désigne une commission habilitée à rédiger le code de la déontologie des tuteurs ad hoc désignés pour les mineurs. Ce code est adopté par arrêté royal.* »

Justification

Cet amendement s'inspire de l'article 37 du décret de la Communauté française du 4 mars 1991 relatif à l'aide à la jeunesse et permet d'introduire une cohérence entre les systèmes. L'âge de 14 ans est également retenu comme minorité responsable par l'arrêté de l'exécutif de la Communauté flamande du 4 avril 1990 portant coordination des décrets relatifs à l'assistance spéciale à la jeunesse et le décret du 20 mars 1995 de la Communauté germanophone concernant l'aide à la jeunesse.

Le mineur de 14 ans se voit donc reconnaître la possibilité de se constituer partie civile si ses parents négligent d'agir en son nom ou s'ils ont des intérêts contraires aux intérêts du mineur. Le juge se prononce au préalable, dans ce cas, non sur la capacité à agir du mineur, mais sur l'inaction des parents ou l'éventuel conflit d'intérêts existant entre le mineur et ses parents. Il tente de concilier les parties (pour, par exemple, amener les parents à agir au nom de l'enfant) et les informe de l'existence et des possibilités offertes par la médiation. Il entend le mineur hors la présence des parties.

Ce n'est que s'il n'agit pas de lui-même que le parquet ou toute personne intéressée (un grand-parent, un proche etc.) peut demander la désignation d'un tuteur ad hoc pour conduire le procès (article 4, alinéa 2 « ou pour toute autre raison »). Il appartient à ce dernier de le faire dans le meilleur intérêt du mineur, après l'avoir écouté et pris en considération sa volonté, spécialement si son attitude de ne pas agir relève d'une décision libre et éclairée de sa part.

Le mineur de moins de 14 ans se voit également reconnaître le droit de se constituer partie civile. Néanmoins, si le juge estime que l'enfant ne jouit pas du discernement, non pas général (sinon pourquoi le distinguer de l'adulte), mais sur la question qui fait l'objet de la constitution de partie civile, il peut demander au président du tribunal de première instance de désigner un tuteur ad hoc pour conduire le procès (article 4, alinéa 1). Dans ce cas, le

over te nemen (artikel 4, eerste lid). In dat geval spreekt de rechter zich vooraf uit over de procesbekwaamheid van de minderjarige en over het uitblijven van actie van de ouders of over een eventuele strijdigheid van belangen tussen de minderjarige en zijn ouders. Hij probeert eveneens de partijen te verzoenen en licht hen in over de mogelijkheden van bemiddeling. De rechter kan het gebrek aan onderscheidingsvermogen pas vaststellen na het kind gehoord te hebben. De rechter die kennis neemt van de burgerlijkepartijstelling moet dat nagaan. Dat kan dus de onderzoeksrechter zijn, een onderzoeksgerechtigde of de feitenrechter.

Er zijn verschillende redenen waarom de mogelijkheid een ad-hocvoogd aan te stellen moet bestaan, onder meer omdat een minderjarige in een geschil kan betrokken raken zonder veel kans op succes. De aangestelde ad-hocvoogd kan in geval van mislukking de rol van «katalysator» op zich nemen, zodat de minderjarige hier minder onder gebukt gaat: de schuld ligt dan bij de ad-hocvoogd en niet bij de minderjarige zelf.

Voor kinderen jonger dan 14 jaar moet ook rekening worden gehouden met het geval waarin zij niet zelf vorderen, of het tegen hun belang zou kunnen ingaan om te vorderen.

Artikel 4, tweede lid, bepaalt de voorwaarden volgens welke een ad-hocvoogd kan worden aangesteld. Stelt de minderjarige zich geen burgerlijke partij ofwel wegens zijn leeftijd of wegens gebrek aan onderscheidingsvermogen ofwel omdat hij daartoe vrijwillig heeft beslist, dan moet niettemin elke belanghebbende en indien nodig de procureur des Konings de mogelijkheid hebben aan de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te vragen een ad-hocvoogd aan te stellen. Deze laatste moet in de plaats van de wettelijke vertegenwoordigers beslissen of met de mening van het kind al dan niet rekening moet worden gehouden.

Men moet bepalen dat de zaak kan worden uitgesteld om de aanstelling te kunnen uitvoeren, zodat men zich kan verweren tegen het argument van het Gerechtelijk Wetboek volgens hetwelk de hervatting van geding de procedure niet mag vertragen.

De ad-hocvoogd kan een beroep doen op een advocaat, die evenwel niet de raadsman van de minderjarige mag zijn. Anders duikt het probleem opnieuw op van de verwarring tussen de ad-hocvoogd en de raadsman van de minderjarige. Is de advocaat de vertolker van de mening van de minderjarige, dan kan hij immers niet terzelfder tijd de wettelijke vertegenwoordigers vervangen bij het beoordelen van het belang van het kind. Hij zou snel geprangd zitten tussen «wat het kind wil» en «wat zou moeten worden gedaan in het belang van het kind». Dat laatste beantwoordt niet steeds aan de wensen van de minderjarige. De ad-hocvoogd oefent de rechten uit die verbonden zijn aan het ouderlijk gezag in het belang van het kind, terwijl de advocaat tot taak heeft de mening van de minderjarige te vertolken.

Het is voorts ook nodig om voor de ad-hocvoogden een code van plichtenleer op te stellen, naar het voorbeeld van de Code voor de jeugdhulp van de Franse Gemeenschap, om herkenningpunten en referenties te geven. Deze code wordt opgesteld door een door de Koning aangestelde commissie en wordt bij koninklijk besluit aangenomen.

Nr. 14 VAN DE HEER MAHOUX EN MEVROUW de T' SERCLAES

(Subamendement op amendement nr. 9 van mevrouw Nyssens)

Art. 2

Het voorgestelde artikel 2 vervangen als volgt:

«Art. 2. — De minderjarige, slachtoffer van een overtreding gepleegd door een persoon die het ouder-

juge se prononce au préalable et sur la capacité à agir du mineur et sur l'inaction des parents ou l'éventuel conflit d'intérêts existant entre le mineur et ses parents. Il tente également de concilier les parties et les informe des possibilités offertes par la médiation. Le juge ne peut constater l'absence de discernement qu'après avoir lui-même entendu l'enfant. C'est le juge qui reçoit la constitution de partie civile qui doit effectuer cet examen. Il peut donc s'agir du juge d'instruction, des juridictions d'instruction ou du juge du fond.

La faculté de désigner un tuteur ad hoc est nécessaire pour plusieurs raisons, parmi lesquelles on peut relever le cas où un mineur s'engage dans une procédure sans beaucoup de chances de succès. Le tuteur ad hoc désigné exercera ainsi une fonction de catalyseur de l'échec, déchargeant le mineur de ce poids: ce sera la faute du tuteur ad hoc, et non celle de l'enfant.

Pour les enfants de moins de 14 ans, il faut également prévoir l'hypothèse où ils n'agissent pas eux-mêmes et où, en apparence, cela s'avère contraire à leur intérêt.

L'article 4, alinéa 2, prévoit les modalités selon lesquelles un tuteur ad hoc peut être désigné. Si le mineur ne se constitue pas partie civile, soit en raison de son âge ou de son incapacité à comprendre, soit par décision volontaire, il faut néanmoins permettre à tout intéressé et, au besoin, au procureur du Roi, de demander au président du tribunal de première instance de désigner un tuteur ad hoc. Ce dernier décidera, en lieu et place des représentants légaux, s'il faut passer outre l'opinion de l'enfant.

Il faut prévoir que l'affaire est remise pour les besoins de la désignation afin de rencontrer l'argument qui s'appuierait sur le Code judiciaire pour faire valoir que la reprise d'instance ne peut retarder la procédure.

Le tuteur ad hoc peut éventuellement faire appel à un avocat. Ce dernier ne peut cependant être le conseil du mineur. À défaut, on en reviendrait au problème que l'on veut éviter, à savoir la confusion entre les deux figures que sont le tuteur ad hoc et le conseil du mineur. En effet, s'il doit exprimer l'opinion du mineur, l'avocat ne peut pas, dans le même temps, remplacer les représentants légaux dans l'appréciation de l'intérêt de l'enfant. Il pourrait rapidement se retrouver «coincé» entre «ce que veut l'enfant» et «ce qui devrait être fait dans l'intérêt de l'enfant» qui ne correspond pas toujours aux souhaits de ce dernier. Le tuteur ad hoc exerce les droits de l'autorité parentale dans l'intérêt de l'enfant alors que l'avocat a pour fonction d'exprimer l'opinion du mineur.

Enfin, il est nécessaire d'établir un code de déontologie pour les tuteurs ad hoc, à l'instar du Code de déontologie de l'aide à la jeunesse de la Communauté française, afin de guider ceux-ci dans leur mission en offrant des repères et des références. Il est établi par une commission désignée par le Roi et adopté par arrêté royal.

Clotilde NYSSENS.

N° 14 DE M. MAHOUX ET MME de T' SERCLAES

(Sous-amendement à l'amendement n° 9 de Mme Nyssens)

Art. 2

Remplacer l'article 2 proposé par ce qui suit:

«Art. 2. — Le mineur, victime d'une infraction commise par toute personne exerçant l'autorité

lijk gezag uitoefent of door een derde, kan zich burgerlijke partij stellen indien de personen die het ouderlijk gezag uitoefenen, verzuimen zijn rechten te doen gelden of wanneer er tussen hen en de minderjarige een belangenconflict bestaat.

Onverminderd de wettelijke bepalingen waarbij aan de minderjarige vorderingsrecht wordt verleend, kan de minderjarige persoonlijk optreden wanneer de personen die het ouderlijk gezag uitoefenen geen actie ondernemen of wanneer er met hen een belangenconflict bestaat in gerechtelijke en administratieve bewarende procedures of met betrekking tot de aan zijn persoon verbonden rechten. »

Verantwoording

De indieners van dit amendement menen dat de toegang tot de rechter voor minderjarigen ook wettelijk moet worden aangepast aan de huidige ontwikkeling in de rechtspraak. Dat zal leiden tot een grotere rechtszekerheid — het vorderingsrecht van minderjarigen zou niet verschillen van rechtbank tot rechtbank — en toch de mogelijkheid openlaten dat de rechtspraak nog evolueert.

Naast de wettelijke bepalingen waarbij de minderjarige vorderingsrecht krijgt — en die door dit amendement niet worden gewijzigd (bijvoorbeeld wanneer de minderjarige handelt als ouder van zijn kind) — heeft de rechtspraak dit recht ook toegekend in de volgende gevallen:

1. strikt bewarende rechtsvordering en bij gewone beroepen wanneer de termijnen bijna verstrijken:

- vordering tot verzegeling in dringende gevallen,
- bewarend beslag op de goederen van de schuldenaar;

2. uitoefening van persoonlijke rechten:

- beroep tegen een beslissing van de militeiraad,
- vordering van de minderjarige tegen zijn ouders op basis van artikel 203 van het Burgerlijk Wetboek,
- zaak aanspannen inzake sociale bijstand,
- zaak aanspannen over schoolaangelegenheden,
- vordering tot schorsing van een uitwijzingsbevel.

Nr. 15 VAN MEVROUW Taelman

Art. 2bis (nieuw)

Een artikel 2bis (nieuw) invoegen, luidende:

«Art. 2bis. — In het vierde deel, boek IV, van het Gerechtelijk Wetboek wordt hoofdstuk IXbis dat artikel 1237bis bevat, hersteld in de volgende lezing:

«Hoofdstuk IXbis: rechtsvordering van minderjarigen.

Art. 1237bis. — § 1. Onverminderd de wettelijke bepalingen die aan een minderjarige het recht verle-

parentale ou par un tiers, est autorisé à se constituer partie civile si les personnes exerçant l'autorité parentale manquent de défendre ses droits, ou qu'il existe un conflit d'intérêts avec eux.

Sans préjudice des dispositions légales accordant au mineur le droit d'ester en justice, ce dernier peut agir personnellement en cas d'inaction des personnes exerçant l'autorité parentale ou en cas de conflit d'intérêts avec ceux-ci dans les procédures judiciaires et administratives conservatoires ou relatives aux droits attachés à sa personne. »

Justification

Les auteurs de l'amendement estiment que l'accès à la justice du mineur doit être légalement étendu à l'évolution jurisprudentielle actuelle. Ceci conduira à une plus grande sécurité juridique — les mineurs ne voyant pas leur droit d'ester varier en fonction des juridictions — tout en conservant la possibilité pour la jurisprudence d'évoluer.

Actuellement, en plus des dispositions légales accordant au mineur le droit d'ester — qui ne sont pas modifiées par le présent amendement (par exemple: lorsque le mineur agit en qualité de parent de son enfant) —, la jurisprudence a reconnu ce même droit au mineur dans les cas suivants:

1. introduction d'une action en justice à titre purement conservatoire et exercer des recours ordinaires lorsque les délais sont près d'expirer:

- requête en apposition des scellés en cas d'extrême urgence,
- saisie conservatoire sur les biens de son débiteur;

2. exercer seul les actions relatives à ses droits personnels:

- recours contre une décision du conseil de milice,
- action dirigée par un mineur contre ses parents sur base de l'article 203 du Code civil,
- ester en matière d'aide sociale,
- ester en matière scolaire,
- introduire une demande en suspension contre un ordre de quitter le territoire.

Philippe MAHOUX.

Nathalie de T' SERCLAES.

N° 15 DE MME Taelman

Art. 2bis (nouveau)

Insérer un article 2bis (nouveau), libellé comme suit:

«Art. 2bis. — Dans la quatrième partie, livre IV, du Code judiciaire, le chapitre IXbis, comprenant l'article 1237bis, est rétabli dans la rédaction suivante:

«Chapitre IXbis: des actions en justice intentées par les mineurs.

Art. 1237bis. — § 1er. Sans préjudice des dispositions légales accordant au mineur le droit d'ester en

nen om in rechte op te treden, kan de minderjarige die de leeftijd van 12 jaar heeft bereikt, of indien hij de leeftijd van 12 jaar niet heeft bereikt doch in staat is zijn of haar mening te vormen, persoonlijk een rechtsvordering instellen in geval van stilzitten van zijn wettelijke vertegenwoordigers, in geval van tegenstrijdigheid van belangen met deze laatsten ten bewarende titel in gerechtelijke of administratieve procedures of in procedures die betrekking hebben op zijn persoon.

§ 2. De vordering van de minderjarige wordt ingeleid bij een eenvoudig verzoekschrift voor de *ratione loci* en *ratione materiae* bevoegde rechtbank. De rechter beveelt de persoonlijke verschijning van de verzoevende partij en de gedaagde partijen en tracht partijen te verzoenen.

§ 3. Wanneer de minderjarige geen advocaat heeft, wordt er hem een toegewezen conform de bepalingen van het vierde deel, boek IV, hoofdstuk IXbis, van het Gerechtelijk Wetboek. »

Verantwoording

§ 1. Het is duidelijker om de bepalingen met betrekking tot de burgerlijke partijstelling in te voegen in de bepalingen van het Wetboek van strafvordering. De tekst wordt in overeenstemming gebracht met het wetsvoorstel met betrekking tot het recht van minderjarigen om gehoord te worden.

§ 2. Paragraaf 2 beschrijft de manier waarop de vordering wordt ingeleid, namelijk zo soepel mogelijk. Er wordt voorzien in een verplichte en voorafgaande bemiddeling.

§ 3. Zie procedure advocaten voor minderjarigen.

Nr. 16 VAN MEVROUW TAE LMAN

(Subamendement op amendement nr. 14 van de heer Mahoux en mevrouw de T' Serclaes)

Art. 2

Aan het voorgestelde artikel de volgende wijzigingen aanbrenge n:

A. Een inleidende zin invoegen, luidende :

« In de voorafgaande titel van het Wetboek van strafvordering wordt een artikel 3ter ingevoegd, luidende : »

B. Het eerste lid vervangen als volgt :

« Art. 3ter. — De minderjarige, slachtoffer van een misdrijf gepleegd door ieder persoon die ouderlijk gezag uitoefent of door een derde, kan zich burgerlijke partij stellen bij stilzitten van deze personen met

justice, le mineur qui a atteint l'âge de douze ans ou qui, bien que n'ayant pas atteint l'âge de douze ans, est à même de former sa propre opinion, peut intenter personnellement une action en justice à titre conservatoire, en cas de carence de ses représentants légaux ou en cas de conflit d'intérêts avec ces derniers, dans les procédures judiciaires ou administratives ou dans les procédures relatives à sa personne.

§ 2. L'action du mineur est introduite par simple requête devant le tribunal compétent *ratione loci* et *ratione materiae*. Le juge ordonne la comparution personnelle du demandeur et des parties citées et s'efforce de concilier les parties.

§ 3. Lorsque le mineur n'a pas d'avocat, il lui en est commis un conformément aux dispositions du chapitre IXbis de la quatrième partie, livre IV, du Code judiciaire. »

Justification

§ 1er. Pour plus de clarté, il est préférable d'insérer les dispositions relatives à la constitution de partie civile dans les dispositions du Code d'instruction criminelle. Le texte est mis en conformité avec le texte de la proposition de loi relative au droit des mineurs d'être entendus.

§ 2. Le § 2 décrit la manière dont la procédure est introduite, en l'occurrence le plus souplement possible. Une médiation préalable et obligatoire est prévue.

§ 3. Il est renvoyé à la procédure relative aux avocats des mineurs.

N° 16 DE MME TAE LMAN

(Sous-amendement à l'amendement n° 14 de M. Mahoux et Mme de T' Serclaes)

Art. 2

Apporter à l'article proposé les modifications suivantes :

A. Insérer une phrase introductive, rédigée comme suit :

« Dans le titre préliminaire du Code de procédure pénale, il est inséré un article 3ter, rédigé comme suit : »

B. Remplacer l'alinéa 1er par la disposition suivante :

« Art. 3ter. — Le mineur, victime d'une infraction commise par toute personne exerçant l'autorité parentale ou par un tiers, est autorisé à se constituer partie civile si les personnes exerçant l'autorité paren-

ouderlijk gezag of in geval van tegenstrijdigheid van belangen. De minderjarige wordt ambtshalve een advocaat toegewezen conform de bepalingen van boek IIIbis, hoofdstuk IV, van het Gerechtelijk Wetboek.»

C. Het tweede lid doen vervallen.

Verantwoording

A. Het is duidelijker om de bepalingen met betrekking tot de burgerlijke partijstelling in te voegen in de bepalingen van het Wetboek van strafvordering.

B. De link dient te worden gelegd naar het wetsvoorstel met betrekking de jeugdadvocaten voor minderjarigen.

C. Deze tekst dient hernomen in het Gerechtelijk Wetboek.

Martine Taelman.

Nr. 17 VAN DE DAMES Taelman ET de T' SERCLAES

(Subamendement op amendement nr. 16 van mevrouw Taelman)

Art. 2

In het voorgestelde artikel 3ter, na de woorden «tegenstrijdigheid van belangen» de zin «Indien de minderjarige niet in staat is zijn mening te vormen duidt de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg onverwijld een persoon aan om de minderjarige in rechte te vertegenwoordigen» invoegen.

Martine Taelman.
Nathalie de T' SERCLAES.

Nr. 18 VAN MEVROUW de T' SERCLAES

(Subamendement op amendement nr. 16 van mevrouw Taelman)

Art. 2

Delaatstezin van het voorgestelde artikel 3ter vervangen als volgt:

«Wanneer de minderjarige geen advocaat heeft, wordt hem ambtshalve een advocaat aangewezen, overeenkomstig artikel 508/24 van het Gerechtelijk Wetboek.»

Nr. 19 VAN MEVROUW de T' SERCLAES

(Subamendement op amendement nr. 15 van mevrouw Taelman)

Art. 2bis

1. In de voorgestelde § 2 de volgende woorden doen vervallen: «voor de *ratione loci* en *ratione materiae* bevoegde rechtbank».

tale manquent de défendre ses droits ou qu'il existe un conflit d'intérêts avec eux. Un avocat est commis d'office au mineur conformément aux dispositions du livre IIIbis, chapitre IV, du Code judiciaire.»

C. Supprimer l'alinéa 2.

Justification

A. Pour plus de clarté, il est préférable d'insérer les dispositions relatives à la constitution de partie civile dans les dispositions du Code d'instruction criminelle.

B. Il convient de faire le lien avec la proposition de loi instituant les avocats des mineurs.

C. Ce texte doit être inséré dans le Code judiciaire.

N° 17 DE MMES Taelman ET de T' SERCLAES

(Sous-amendement à l'amendement n° 16 de Mme Taelman)

Art. 2

À l'article 3ter proposé, après les mots «ou qu'il existe un conflit d'intérêts avec eux», insérer la phrase suivante «Si le mineur n'est pas à même de se former son opinion, le président du tribunal de première instance désigne sans délai une personne pour représenter le mineur en justice.»

N° 18 DE MME DE T' SERCLAES

(Sous-amendement à l'amendement n° 16 de Mme Taelman)

Art. 2

Remplacer la dernière phrase de l'article 3ter proposé par ce qui suit:

«Quand le mineur n'a pas d'avocat, il lui en est désigné un d'office conformément à l'article 508/24 du Code judiciaire.»

N° 19 DE MME DE T' SERCLAES

(Sous-amendement à l'amendement n° 15 de Mme Taelman)

Art. 2bis

1. Au § 2 proposé, supprimer les mots «devant le tribunal compétent *ratione loci* et *ratione materiae*».

2. In de voorgestelde § 3 de woorden «conform de bepalingen van het vierde deel, boek IV, hoofdstuk IXbis, van het Gerechtelijk Wetboek» **vervangen door de woorden** «overeenkomstig artikel 508/24 van het Gerechtelijk Wetboek».

Verantwoording

Het spreekt vanzelf dat men het verzoekschrift bij de bevoegde rechter moet indienen.

Nr. 20 VAN MEVROUW NYSSENS

(Subamendement op amendement nr. 15 van mevrouw Taelman)

Art. 2bis

De laatste zin van § 2 vervangen als volgt:

«*De rechter beveelt de persoonlijke verschijning van de partijen. Hij hoort de minderjarige zonder dat de andere partijen aanwezig zijn. Hij beslist bij een met redenen omklede beschikking over de bekwaamheid van de minderjarige van jonger dan twaalf jaar om in rechte op te treden, nadat hij gepoogd heeft de partijen te verzoenen en hun aandacht heeft gevestigd op de mogelijkheden tot bemiddeling. Tegen die beschikking is geen beroep mogelijk.*»

Verantwoording

Zie bij amendement nr. 10.

2. Au § 3 proposé, remplacer les mots «conformément aux dispositions du chapitre IXbis de la quatrième partie, livre IV, du Code judiciaire» **par les mots** «conformément à l'article 508/24 du Code judiciaire».

Justification

Cela va de soi qu'on doive déposer la requête devant le juge compétent.

Nathalie de T' SERCLAES.

N° 20 DE MME NYSSENS

(Sous-amendement à l'amendement n° 15 de Mme Taelman)

Art. 2bis

Remplacer la dernière phrase du § 2 proposé par ce qui suit:

«*Le juge ordonne la comparution personnelle des parties. Il entend le mineur hors la présence des autres parties. Il se prononce par ordonnance motivée sur la capacité du mineur de moins de douze ans d'ester en justice, après avoir tenté de concilier les parties et attiré leur attention sur les possibilités offertes par la médiation. Cette ordonnance n'est susceptible d'aucun recours.*»

Justification

Voir l'amendement n° 10.

Clotilde NYSSENS.